

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 27. september 2021
Kontor: Straffuldbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Christian Meyer Nielsen
Sagsnr.: 2021-0030-6534
Dok.: 2119526

Besvarelse af spørgsmål nr. 1544 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1544 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 6. september 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Gustav Schaldemose

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1544 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for i en synoptisk opstilling for forskellene på mulighederne og lovgivningen for behandlingskrævende personer under henholdsvis psykiatriloven og kriminalforsorgens regimer. Ministeren bedes endvidere kommentere på, om psykiatriloven burde være gældende for f.eks. behandlingskrævende personer på Enner Marks særlige afsnit.”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Sundhedsministeriet, der har oplyst følgende:

”Frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling må kun ske i henhold til lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (psykiatriloven).

Psykiatriloven regulerer adgangen til i visse tilfælde at anvende tvang i forbindelse med indlæggelse på psykiatrisk afdeling. Psykiatriloven giver således hjemmel til i visse tilfælde at fravige hovedreglen om, at behandling ikke må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke.

Indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling skal så vidt muligt finde sted med patientens informerede samtykke, dvs. samtykke, der er givet på grundlag af fyldestgørende information fra en sundhedsperson.

Med psykiatriloven kan der bl.a. ske tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel og tvangsbehandling af personer, der ikke har givet informeret samtykke.”

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen endvidere indhentet bidrag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Direktoratet for Kriminalforsorgen kan oplyse, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner har ret til lægebehandling og anden sundhedsmæssig bistand, jf. straffuldbyrdelseslovens § 45, stk. 1. Bestemmelsen betyder sammenholdt med straffuldbyrdelseslovens § 4 og normaliseringsprincippet, at indsatte i sundhedsmæssig henseende så vidt muligt skal sidestilles med andre borgere i samfundet.

Bekendtgørelse nr. 399 af 9. april 2015 om sundhedsmæssig bistand til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (sundhedsbekendtgørelsen) er udstedt med hjemmel i straffuldbyrðelseslovens § 45, stk. 4. Det følger af denne bekendtgørelse, at de indsatte behandles af en læge, der er tilknyttet kriminalforsorgsområdet, og at pågældende skal henvises til speciallæge uden for institutionen, herunder psykiater, hvis lægen finder det nødvendigt, jf. § 2.

Det følger af principperne i straffelovens § 16, at sindssyge varretægtsarrestanter/afsonere ikke bør være frihedsberøvet i kriminalforsorgens institutioner.

Af ovennævnte sundhedsbekendtgørelse fremgår det i overensstemmelse hermed af § 2, stk. 4, at indsatte med behov for psykiatrisk bistand indlægges på psykiatrisk afdeling eller hospital eller overføres til Herstedvester Fængsel. Det bemærkes i den forbindelse, at Herstedvester Fængsel ikke kan sidestilles med en psykiatrisk hospitalsafdeling.

Det fremgår endvidere af De Europæiske Fængselsregler (soft law), at personer, der lider af en psykisk sygdom, og hvis helbredstilstand er uforenelig med frihedsberøvelse i et fængsel, bør frihedsberøves i en institution, der er særligt indrettet til formålet. Hvis sådanne personer alligevel undtagelsesvist frihedsberøves i et fængsel, skal der være særlige regler, der tager hensyn til deres status og behov.

På baggrund af disse regler og principper, og fordi kriminalforsorgens institutioner ikke er egnede til at huse sindssyge indsatte, forsøger kriminalforsorgen altid at få en psykisk syg indsat, som lider af egentlig sindssyge (psykose), indlagt på en psykiatrisk afdeling.”

3. Justitsministeriet kan i forlængelse heraf oplyse, at justitsministeren ifølge straffuldbyrðelseslovens § 45, stk. 2, efter forhandling med sundhedsministeren kan fastsætte regler om tvangsbehandling af indsatte i Anstalten ved Herstedvester, der opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse i loven om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien (psykiatriloven), og som ikke kan overføres til en almindelig psykiatrisk afdeling.

Bestemmelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 852 af 16. oktober 2002 om tvangsbehandling af visse indsatte i Anstalten ved Herstedvester (tvangsbehandlingsbekendtgørelsen).

Efter tvangsbehandlingsbekendtgørelsens § 1 kan indsatte i Herstedvester Fængsel, tidligere kaldt Anstalten ved Herstedvester, som opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse efter psykiatriloven, og som, på grund af farlighed, ikke kan overføres til almindelig psykiatrisk afdeling, tvangsbehandles kortvarigt i Herstedvester Fængsel efter bestemmelserne i psykiatrilovens kapitel 4, hvis den pågældende er psykotisk og forbigående ekstraordinært farlig og ikke opfylder betingelserne for afsigelse af farlighedsdekret efter psykiatrilovens § 40.

Ved tvangsbehandling efter tvangsbehandlingsbekendtgørelsen finder bestemmelserne i psykiatriloven og administrative forskrifter fastsat i medfør heraf med visse undtagelser tilsvarende anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 2.

4. Ifølge psykiatrilovens § 40, stk. 1, kan justitsministeren i ganske særlige tilfælde, hvor mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, bestemme, at en person, der er sindssyg, og som vedvarende udsætter andres liv eller legeme for alvorlig og overhængende fare skal anbringes i Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland.

I praksis anvendes farlighedsdekreter navnlig over for personer, der opholder sig på en psykiatrisk afdeling i henhold til en strafferetlig foranstaltning efter straffelovens § 68. Bestemmelse om anbringelse på Sikringsafdelingen kan dog også træffes over for andre personer, der opholder sig på en psykiatrisk afdeling, uanset om de er frihedsberøvede eller frivilligt indlagte. Det forekommer i sjældne tilfælde, at farlighedsdekret afsiges over for personer, der er anbragt i kriminalforsorgens institutioner f.eks. på grundlag af en dom til forvaring.

Justitsministeren skal inden 5 søgnedage efter, at der er truffet afgørelse om afsigelse af farlighedsdekret, indbringe sagen for retten til prøvelse efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a om prøvelse af administrativ bestemt frihedsberøvelse, jf. psykiatrilovens § 40, stk. 2.

5. Som nævnt skal psykisk syge med behov for indlæggelse som altovervejende hovedregel ikke opholde sig i kriminalforsorgens institutioner. De skal derimod indlægges på psykiatrisk afdeling eller hospital eller overføres til Herstedvester Fængsel.

Jeg mener derfor ikke, at det ville være hensigtsmæssigt at udvide psykiatrilovens anvendelsesområde til også at omfatte indsatte i kriminalforsorgens institutioner udover, hvad der allerede gælder i dag for indsatte i Anstalten ved Herstedvester.